

Informacija ketinantiems grįžti į Lietuvą

Ką verta žinoti apie privalomąjį sveikatos draudimą grįžtantiems į Lietuvą? Kaip laiku pasirūpinti privalomuoju sveikatos draudimu ir gauti teisę į apdraustiesiems teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas, už kurias sumoka ligonių kasos?

Nuo ko pradėti: trys žingsniai

Pirmas – jei deklaravote išvykimą iš Lietuvos, grįžę gyventi į gimtinę visų pirma deklaruokite savo gyvenamąją vietą iš naujo. Tai padaryti galima internetu „Elektroninių valdžios vartų“ interneto svetainėje adresu www.epaslaugos.lt arba seniūnijoje, aptarnaujančioje tą savivaldybės teritorijos dalį, kurioje gyvenate.

Antras – pasirūpinkite visiems nuolatiniams Lietuvos Respublikos gyventojams svarbia teise į apdraustiesiems laidojamą medicinos pagalbą, tačiau nepamirškite, kad šią teisę įgyjate įvykdę prievolę – sumokėję nustatytas privalomojo sveikatos draudimo (PSD) įmokas. Kaip ir daugelyje Europos šalių, apdraustuoju privalomuoju sveikatos draudimu laikomas tas, už kurį mokamos arba kuris moka įstatymo nustatyto dydžio PSD įmokas.

Jei grįžęs iš užsienio kurį laiką nedirbate, PSD įmokas turite mokėti savarankiškai, jei nesate draudžiamas valstybės lėšomis. Valstybės lėšomis gali būti draudžiami pensininkai, darbo biržoje registruoti bedarbiai, moksleiviai, dieninių studijų studentai, vienas iš tėvų, auginantis vaiką iki 8 metų ir kt.

VLK
VALSTYBINĖ LIGONIŲ KASA
PRIE SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJOS

Kas žinotina grįžtantiems lietuvių emigrantams?

- Deklaruokite savo gyvenamąją vietą Lietuvoje.
- Apsidrauskite privalomuoju sveikatos draudimu.
- Dalis sugrįžtančių apdraudžiami automatiškai.
- Pasirinkite gydymo įstaigą ir joje prisirašykite.

Daugiau informacijos

Rūpimus klausimus galima pateikti info@vlk.lt arba (8 5) 232 2222.

Jeigu ieškositės darbo, užsiregistruokite darbo biržoje, kuri priims sprendimą, suteiks Jums bedarbio statusą ir perduos duomenis ligonių kasoms, kad Jūs galėtumėte būti draudžiamas valstybės lėšomis.

Trečias – pasirinkite gydymo įstaigą ir joje prisirašykite. Svarbu žinoti, kad turite teisę pasirinkti pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigą ir šeimos gydytoją. Prieš registruodamiesi įsitikinkite,

kad jūsų pasirinktoji gydymo įstaiga (poliklinika ar šeimos medicinos centras, klinika) yra sudariusi sutartį su teritorine ligonių kasa (TLK) dėl paslaugų teikimo ir apmokėjimo. Tuomet jums nereikės mokėti už paslaugas, apmokamas Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) biudžeto lėšomis.

Taip pat sužinokite, kokios paslaugos ir kokiais atvejais gali būti mokamos. Visais atvejais apie mokamas paslaugas jus turi informuoti gydantysis gydytojas, gydymo įstaigos administracija. PSDF lėšomis apmokamų paslaugų sąrašas bei mokamų paslaugų sąrašas ir įkainiai turi būti skelbiami gydymo įstaigoje. Jei abejojate, ar privalote mokėti už teikiamas paslaugas, pirmiausia kreipkitės į gydymo įstaigos administraciją, o nepavykus sužinoti – į ligonių kasas.

AR ŽINOTE, UŽ KOKIAS GYDymo PASLAUGAS ĮSTAIGOJE (NE)REIKIA MOKĖTI?

SUŽINOK.
IŠSIAIŠKINK.
(NE)MOKĖK.

- ✓ Žmogui, apsidraudusiam privalomuoju sveikatos draudimu, sveikatos priežiūros **paslaugos teikiamos nemokamai** – už jas gydymo įstaigoms sumoka ligonių kasos. Mokėti reikia tik tam tikrais atvejais.
- ✓ Jeigu Jūsų prašoma mokėti už paslaugas, tyrimus ar konsultacijas, pirmiausia **išsiaiškinkite – kodėl**. Prireikus kreipkitės į gydymo įstaigos administraciją.

Rūpimus klausimus kviečiame teikti info@vlk.lt ir (85) 232 2222.

Daugiau informacijos www.vlk.lt

 Valstybinė ligonių kasa
prie Sveikatos apsaugos ministerijos

/ Valstybinė ligonių kasa

Kas atsitinka, jei išvykdami nedeclaruojate išvykimo, o grįžus prireikia medikų pagalbos?

Lietuvos Respublikos piliečio pareiga deklaruoti savo gyvenamosios vietos pakeitimus, jei išvykstama ilgesniam nei pusės metų laikotarpiui, yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos gyvenamosios

vietos deklaravimo įstatyme. Pasitaiko, kad šią pareigą pamiršta nusprendusieji padirbėti užsienyje, o grįžę į Lietuvą, tokie „užmiršuliai“ susiduria su problema – jie privalo sumokėti ne tik PSD įmoką, bet ir susikaupusią skolą už tuos laikotarpius, kai Lietuvoje negyveno. Taip atsitinka todėl, kad PSD įmokas renkanti institucija – „Sodra“ – neturėjo duomenų apie išvykimą ir emigravusiam asmeniui taikė prievolę mokėti PSD įmokas.

Tad paprasčiausias sprendimas – išvykstant ilgiau nei 6 mėnesiams deklaruoti išvykimą, o grįžus – deklaruoti gyvenamąją vietą Lietuvoje, laiku sumokėti PSD įmokas ir tapti apdraustuoju. Tuomet galima be kliūčių naudotis teise į valstybės laiduojamą medicinos pagalbą ir paslaugas susirgus.

Jei esate apdraustas toje šalyje, kur dirbate ir norite gydytis Lietuvoje

Lietuvos piliečiai, legaliai dirbantys ir mokantys mokesčius bet kurioje Europos Sąjungos (ES) šalyje ar vienoje iš šių Europos ekonominei erdvei priklausančių šalių – Norvegijoje, Islandijoje, Lichtenšteine ar Šveicarijoje – toje šalyje yra apdrausti PSD ir ten gauna tokias pat sveikatos priežiūros paslaugas kaip ir tos šalies apdrausti piliečiai. Jei esate apdraustas ir planuojate pasisvečiuoti Lietuvoje, išvykdami iš ES šalies, kurioje legaliai dirbate, nepamirškite pasiimti Europos sveikatos draudimo kortelės (ESDK), kurią jums išduos tos šalies valstybinio sveikatos draudimo įstaiga. ESDK pravers, jei Lietuvoje prireiktų būtinosios medicinos pagalbos.

Jei norėtumėte atvykti gydytis Lietuvoje, gaukite iš tos ES šalies, kurioje dirbate, valstybinio sveikatos draudimo įstaigos išduodamą dokumentą S2 arba E 112 formos pažymą, leidžiančius kitoje ES šalyje (taip pat ir Lietuvoje) gauti planines asmens sveikatos priežiūros paslaugas, už kurias sumokės draudžiamą dokumentą išdavusios šalies institucija.

Jei grįžtate gyventi į Lietuvą

Jei dirbote ES šalyje ir buvote apdrausti valstybės nustatytu sveikatos draudimu, nepamirškite atsivežti tos ES šalies, kurioje buvote apdrausti, išduotą E104 formos pažymą, kurią išduoda institucijos, atsakingos už socialinių išmokų mokėjimą. Šioje pažymoje nurodoma, kokias įmokas mokėjote šalyje, kurioje gyvenote. Pateikus šį dokumentą „Sodros“ užsienio išmokų tarnybai, bus apskaičiuotas Jūsų stažas, jei norėsite jį sumuoti tam, kad gautumėte „Sodros“ išmokas (jei atsivešite ir pateiksite šį dokumentą patys, nereikės laukti, kol dokumentai bus pateikti Lietuvos institucijoms pagal užklausimą kitos šalies institucijoms). Šioje pažymoje pateikiama informacija visus darbo ir įmokų mokėjimo bei gyvenimo toje pačioje šalyje laikotarpius.

Kiekvienas grįžęs į Lietuvą pilietis nuo gyvenamosios vietos deklaravimo datos tampa draudžiamuoju, o nuo PSD įmokos sumokėjimo datos – apdraustuoju Lietuvoje ir gali pradėti naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, apmokamomis PSDF biudžeto lėšomis

Kada įsigalioja privalomasis sveikatos draudimas?

Dirbantiems ir atlyginimą gaunantiems gyventojams PSD Lietuvoje įsigalioja nuo tos dienos, kurią atsirado pagrindas mokėti PSD įmokas.

Įmokas mokesčių mokėtojų PSD įsigalioja nuo tos dienos, kurią buvo pradėtos mokėti PSD įmokos, ir galioja iki apmokėto mėnesio paskutinės dienos. Jei PSD įmokos nesumokamos, draudimas pradės galioti tik apmokėjus susikaupusią skolą.

Svarbu nepamiršti, kad įmoką už einamąjį mėnesį būtina sumokėti iki to mėnesio paskutinės dienos. Jei tai nepadaroma, PSD galiojimas nutrūksta.

Kokio dydžio PSD įmoką reikia mokėti?

Nuo 2019 m. pagrindinis PSD įmokos tarifas sudaro 6,98 procento. Atskiroms įmokų mokėtojų grupėms skiriasi mokestinė bazė, nuo kurios šios įmokos skaičiuojamos, pavyzdžiui:

- darbdaviai už darbuotojus nuo jiems priskaičiuoto viso darbo užmokesčio sumoka 6,98 proc. PSD įmoką;
- darbdaviai už darbuotojus, kurie pas jį gauna atlygį pagal autorines sutartis iš sporto ar atlikėjo veiklos, nuo visų šių pajamų sumoka 6,98 proc. PSD įmoką;
- asmenys, gaunantys žemės ūkio ir miškininkystės paslaugas, teikiamas pagal paslaugų kvitą, už šias paslaugas teikiančius asmenis sumoka 6,98 proc. PSD įmoką nuo viso atlygio sumos;
- individualią veiklą pagal pažymą vykdantys asmenys (be verslo liudijimo) moka PSD įmoką, sudarančią 6,98 proc. nuo 90 proc. apmokestinamųjų pajamų;
- individualios įmonės, ūkinės bendrijos, mažosios bendrijos už individualių įmonių savininkus, ūkinės bendrijos narius, mažosios bendrijos narius sumoka 6,98 proc. PSD įmokas nuo 50 proc. šių asmenų apmokestinamųjų pajamų;
- asmenys, gaunantys pajamas pagal autorinę sutartį, iš sporto ar atlikėjo veiklos, su kuriuo nėra susiję darbo santykiais, moka 6,98 proc. PSD įmokas nuo 50 proc. šių pajamų;
- asmenys, vykdantys individualią žemės ūkio veiklą, kurių ūkis yra 4 EDV (ekonominio dydžio vienetai) arba didesnis ir jie yra PVM mokėtojai, moka 6,98 proc. PSD įmokas nuo 90 proc. apmokestinamųjų pajamų.
- asmenys, vykdantys individualią veiklą pagal verslo liudijimus, PSD įmoką, sudarančią 6,98 proc., apskaičiuoja ir sumoka nuo tuo metu galiojančios minimalios mėnesinės algos (šiuo metu ji lygi 555 Eur, tad pati įmoka sudaro 38,74 Eur);
- 38,74 Eur dydžio PSD įmoka (6,98 proc. nuo minimalios mėnesinės algos) taikoma ir tiems žmonėms, kurie nevykdo ekonominės veiklos ir draudžiasi savarankiškai.

Kitoks PSD tarifas taikomas žmonėms, gaunantiems ligos ir motinystės pašalpas. Jiems „Sodra“ išskaito PSD įmokas, sudarančias 6 proc. nuo šių pajamų.

Žemės ūkio veiklą vykdantiems asmenims, kurių ūkis didesnis kaip 2 EDV, PSD įmoka sudaro 2,33 proc. tuo metu galiojančios minimalios mėnesinės algos. Taigi šiuo metu PSD įmoka šiai mokėtojų grupei yra 12,93 Eur.

Tie gyventojai, kurie nesimoko, nėra draudžiami PSD valstybės lėšomis ir nedirba bei nėra registravęsi Užimtumo tarnyboje, minimalią PSD įmoką – 38,74 Eur – turi sumokėti savarankiškai iki einamojo mėnesio pabaigos. To nepadarius jiems gali tekti padengti suteiktų sveikatos priežiūros paslaugų išlaidas ir taip pat kaupiasi PSD įmokų skola.

Visą reikalingą informaciją apie PSD įmokų mokėjimą, jų dydį galima rasti [„Sodros“ interneto svetainėje](#).

Pasitikrinti, ar esate apdraustas PSD, galima Valstybinės ligonių kasos prie sveikatos apsaugos ministerijos ([VLK interneto svetainėje](#)).

Kas apmokama Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto lėšomis? Kokiose gydymo įstaigose teikiamos ligonių kasų apmokamos paslaugos?

Už apdraustiesiems PSD teikiamas sveikatos priežiūros paslaugas, jiems išrašytus kompensuojamuosius vaistus, medicinos pagalbos priemones, ortopedijos technikos priemones ir kt. ligonių kasos sumoka gydymo įstaigoms, vaistinėms ir įmonėms PSDF lėšomis. Tad apdraustiesiems nereikia mokėti už tai, už ką sumoka ligonių kasos. Daugiau apie tai, kokios paslaugos teikiamos be papildomų mokėjimų, rasite [čia](#).

Svarbu žinoti, kad už ligonių kasų kompensuojamas paslaugas mokėti nereikia, **jei kreipiatės į gydymo įstaigą, kuri turi sudariusi sutartį su TLK dėl sveikatos priežiūros paslaugų teikimo ir apmokėjimo** – tokios sutartys sudaromos ir su viešosiomis, ir su privačiomis gydymo įstaigomis. Informaciją apie sveikatos priežiūros įstaigas, su kuriomis ligonių kasos sudaro sutartis ir gydymo įstaigų teikiamas PSDF lėšomis apmokamas paslaugas galite rasti ir [teritorinių ligonių kasų interneto svetainėse](#).

Gydymo įstaigoje verta pasiteirauti, kokios paslaugos teikiamos ir apmokamos PSDF lėšomis pagal sudarytas sutartis. Taip pat Informaciją apie kompensuojamas paslaugas galite rasti VLK interneto svetainėje.

Daugelis gydymo įstaigų teikia ir mokamas paslaugas – jų sąrašo ir kainų taip pat prašykite gydymo įstaigoje.

Atminkite, kad neapdrausti (ar neapsidraudusieji) PSD už medicinos paslaugas (išskyrus gyventojams teikiamą būtinąją medicinos pagalbą) turi mokėti visą paslaugos kainą.

Ligonių kasos kviečia:

- Skaityti svarbiausias naujienas *Facebook*: <https://goo.gl/ML8SqJ>
- Pamatyti naujausias nuotraukas *Instagram*: <https://goo.gl/tXvpXr>
- Žiūrėti išsamius ir linksmus vaizdo įrašus *Youtube*: <https://goo.gl/BPBep2>
- Sekti išskirtinius infografikus ir ne tik *Flickr*: <https://goo.gl/bGtZg2>

Rūpimus klausimus galima pateikti info@vlk.lt arba (8 5) 232 2222.